

Türk Kad

Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretiminde Gelecek Zaman Haber Kipinin Öğretimine Yönelik Bir İzence Örneği

Mehmet KARA ¹ & Ömer ÇETİN ²

Özet

Bu çalışmanın amacı, gelecek zaman haber kipinin öğretiminde Türkçe ve Türk Kültürü dersi öğretmenlerine kolaylık sağlayacak bir izence örneği oluşturmaktır. Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenlerinin imkân bulmaları hâlinde Türkçe ve Türk Kültürü dersini, dilbilgisi içerikli bu izence ile desteklemeleri hedeflenmektedir. Oluşturulan izlencede ezberci bir dilbilgisi yaklaşımı yerine “sezdirme” temelli bir yol belirlenmiştir. İzlencede okuma, konuşma ve yazma dil becerilerini içeren etkinliklere de yer verilmiştir. Çalışma, nitel araştırma özelliği taşımaktadır. Çalışmanın veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi seçilmiştir. Gelecek zaman haber kipinin özelliklerini ve işlevlerini tespit etmek için alan uzmanlarının dilbilgisi kitapları incelenmiş, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplar taranmıştır. Çalışma, yurt dışındaki Türk çocuklarına yönelik hazırlandığı için 1-8 arası bütün seviyelerdeki Türkçe ve Türk Kültürü ders kitapları incelenmiştir. İzence örneği 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı’ndan faydalanılarak alan uzmanlarının görüşü alındıktan sonra 7. seviyeye göre oluşturulmuştur. İzence için yeni bir metin yazılmış ve bu metin alan uzmanlarınca seviyeye uygun olacak şekilde düzenlenmiştir. İzlencede yer alan dilbilgisi konu anlatımı ve etkinlikleri, alan uzmanlarının belirlediği özellikler çerçevesinde 7. seviyeye uygun gelecek bir yapıda oluşturulmuştur. Çalışma sonucunda “Türkçenin İşlevsel Dilbilgisi” adlı bir çalışma yapılmasının gerekliliğine, Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarına ve öğretim programına “Türkçenin İşlevsel Dilbilgisi” kapsamında dilbilgisel eklemeler yapılmasının önemine değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi, Türkçe ve Türk Kültürü dersi, gelecek zaman haber kipi, izence.

A Syllabus Example for Teaching the Future Tense in Teaching Turkish to Turkish Children Living Abroad

Abstract

The aim of this study is to create an example of a syllabus that will help Turkish and Turkish Culture teachers in the teaching of the future tense. It is aimed that the teachers of Turkish and Turkish Culture will support their lessons with this grammar-based syllabus, if they find the opportunity. In the syllabus created, a way based on "intuition" was determined instead of a rote grammar approach. Activities including reading, speaking and writing language skills are also included in the syllabus. The study has a qualitative research feature. Document analysis was chosen as the data collection method of the study. In order to determine the features and functions of the future tense, the grammar books of the field experts were examined and the books used in teaching Turkish to foreigners were analyzed. Since the study

¹ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, fmkr48@gmail.com, 0000-0003-4691-5460.

² Öğretmen, Gazi Üniversitesi, omercetin996@gmail.com, 0000-0002-6413-2315.

was prepared for Turkish children abroad, Turkish and Turkish Culture textbooks at all levels from 1 to 8 were examined. The syllabus example was created according to the 7th level after taking the opinions of field experts by making use of the 2019 Turkish Language Curriculum. A new text has been written for the syllabus and this text has been edited by field experts to be appropriate for the level. Grammar lectures and activities in the syllabus were created in a structure suitable for the 7th level within the framework of the features determined by the field experts. As a result of the study, the necessity of doing a study called "Functional Grammar of Turkish" and the importance of making grammatical additions to Turkish and Turkish Culture textbooks and curriculum within the scope of "Functional Grammar of Turkish" were mentioned.

Key Words: Teaching Turkish to Turkish children living abroad, Turkish and Turkish Culture course, future tense, syllabus.

1. Giriş

Yurt dışındaki Türk çocuklarının eğitimi konusu Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 62. maddesine göre yasal bir görevdir. İlgili maddede yurt dışındaki vatandaşlarımızın buldukları ülkelerdeki ihtiyaçlarının karşılanması, ana vatan ile bağlarının sürdürülmesi ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanmasından söz edilmektedir. Yurt dışındaki vatandaşlarımızın çocuklarının eğitimi için 1969 yılında bir girişim gerçekleşmiştir. Bu girişim özellikle işçi çocuklarının eğitimi üzerine olmuştur. Çünkü yurt dışındaki Türk varlığının ciddi oranda artmaya başlaması 1961 yılında Almanya ile yapılan İşgücü Anlaşması sonucunda gerçekleşmiştir (Şen, 2015, s. 19). Bu vatandaşlarımızın işçi olarak gidip kısa süre içinde dönmeleri beklenmekteydi fakat yaşanan gelişmeler sonucu gittikleri yerlerde kalıcı olmuşlardır. Anayasa görevi üzerine de bu vatandaşlarımızın çocuklarına yönelik günümüzdeki adı Türkçe ve Türk Kültürü olan ders okutulmaya başlanmıştır. Bu ders ile ilgili ilk ders materyali 2010 yılında basılıp ilgili ülkeler gönderilmiştir. Daha sonrasında ders kitapları ve öğretim programı ile ilgili ciddi sorunlar ortaya çıkınca öğretim programı 2018 yılında "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı" adıyla yenilenmiştir. Bu süreç içerisinde Karadağ ve Baş (2019), yayımladıkları "Türkçe ve Türk Kültürü Dersine Dair İhtiyaç Analizi" adlı çalışmalarında, öğretim programı ve ders kitaplarının yenilenme gerekçelerini ortaya koymuşlardır. Buna bağlı olarak da 2019 yılında 1-8 arası seviyelendirilmiş yeni ders kitapları ilgili ülkelere gönderilmiştir.

Güncel öğretim programı çok sade bir şekilde oluşturulmuştur. Bu durumun birden fazla sebebi vardır. Yurt dışında Türkçe ve Türk Kültürü dersi, her ülkede farklı şartlar ve imkânlarla okutulmaktadır. Bu ülkelerin eğitim sistemi yapılarının farklı olması bu durumun sebebidir. Bazı ülkeler Türkçe ve Türk Kültürü dersine karşı çıkmaktayken izin veren ülkeler ise ders saatini 1-2 saat arasında tutmakta ve dersliklerin kullanımını güçleştirmektedir. Ayrıca çoğu ülke Türkçe ve Türk Kültürü dersinin, öğrencilerin karnesinde not olarak gösterilmesine izin vermemektedir. Dersin alınabilmesi için eğitim-öğretim yılının başında, velilerin okula dilekçe vermesi zorunludur. Genellikle 12 öğrenci olduğu zaman sınıf açılmaktadır. Hâl böyleyken öğretim programının da şeffaf, sade ve temel konulardan oluşması beklenebilecek bir durumdur. Öğretim programındaki dört temel beceriye yönelik kazanımlara baktığımız zaman ise "dilbilgisi" açısından zengin bir program olmadığı ortaya çıkmaktadır. Yine yukarıda belirtilen sebepler dilbilgisi konularının programda yer almamasını açıklar nitelikte sayılabilir. Haftalık ders süresi 1 saat olan ve hatta birleştirilmiş sınıflarda derse girilen bir durumda dilbilgisi öğretimi yapmak pek mümkün görünmemektedir. Bunun için öğretmenlerin çok iyi bir ders planı ile derslere hazırlanması gerekmektedir.

Derslerin daha sistematik, planlı ve programlı işlemesi için ders izlenceleri oluşturulmaktadır. İzlencelerin en temel amacı derste yapılması gerekenlerin bir listesini bir öğrenme ve dil kuramı ekseninde oluşturmaktır (Ur, 1996; Yaylı ve Yaylı, 2011 akt. Kara vd., 2020, s. 5). İzleneyi oluştururken titiz davranılması, öğretmenin kafasında soru işareti bırakmayacak şekilde açıklamaların yapılması gerekmektedir. Ders öncesinde, öğretmenin dersin işleyişini tam anlamıyla kontrol edebileceği bir düzeyde sade, anlaşılır ve kolay uygulanabilir bir izleneye hazırlanmalıdır. Öğretmenin izleneyi takip ettiği kâğıt ile öğrencilerin ellerindeki ders materyali uyuşur olmalı; öğretmen ve öğrenci arasında kopukluk olmamalıdır.

Bu çalışmanın konusu olan gelecek zaman haber kipinin; bilinmesi, öğrenilmesi ve doğru kullanılması önemli bir konudur. Dilbilgisi yoğunluğu bakımından çok aşırıya kaçmadığı için gelecek zaman haber kipi konusunu, uygun zaman bulabilen Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenleri öğrencilere derslerinde rahatlıkla anlatabileceklerdir. Ayrıca, gelecek

zaman haber kipi sadece “-acak, -ecek” olarak görülmemelidir. Günümüz çağdaş yaşamında dil öğretimi yapılırken dilbilgisi kurallarının işlevleri de öğrencilere anlatılmalı, günlük hayattaki kullanımlarına dikkat çekilmelidir. Bu sayede, derste öğrenilenler derste kalmayıp çocukların sosyal hayatlarıyla da bütünleşecek ve bilgilerin kalıcılığı artacaktır.

Gelecek zaman haber kipinin özellikleri ve işlevleri ile ilgili uzmanların yaptığı çeşitli tanımlar bulunmaktadır. Banguoğlu (2015, s. 465) “Henüz gerçekleşmemiş bir kılışı anlatır ve konuşulan zamandan sonrasını kapsar.” şeklinde bir tanım yapmaktadır. Ayrıca Banguoğlu (2015, s. 465-466) dil işlevleri olarak da “Geniş zamanın gereklik anlatımına karşılık gelecek kipi kesin buyuru anlatımı ile kullanılır: Yarın işe buradan başlayacaksın. Geleceğin anlatması bazen gerçekleşmemiş bir gereklik için kullanılır: İşin sonunu düşünecektin.” gibi tanımlamaları vardır. Ergin (2013, s. 302) ise tanımlamasını “Bu ekler de hem şekil hem zaman ifade eden eklerdir. Şekil olarak bildirme, zaman olarak da gelecek zaman ifade ederler. Yani bu ekler hareketin gelecek zamanda olacağını bildirirler.” cümleleriyle yapar. Ayrıca -acak, -ecek ekinin Türkçede sonradan ortaya çıkan bir ek olduğunu, Eski Anadolu Türkçesinin sonlarına doğru görülmeye başlandığını ve nereden geldiğinin belli olmadığını belirtir. Korkmaz (2009, s. 623) gelecek zaman haber kipi için şu tanımlamayı yapar:

-AcAk ekiyle karşılanan gelecek zaman kipi, henüz gerçekleşmemiş bulunan ancak fiilin gösterdiği oluş ve kılışın gelecekteki bir zaman kesiminde mutlaka gerçekleşeceğini bildiren bir kiptir. Yapılacak iş niyet hâlinde olsa bile gerçekleşmesinde kesinlik bulunduğu için bu ekle kurulan gelecek zaman kipinde bir kesinlik vardır. Bu görev ekin asli görevidir.

Gelecek zaman kavramının kapsamının çok fazla olduğunu belirten Korkmaz (2009, s. 623), cümlelerde çeşitli zaman zarfları kullanılarak gelecek zamanın sınırının çizildiğinden bahsetmektedir. Ayrıca Korkmaz (2009, s. 627-628) gelecek zaman haber kipi ile kullanılan cümlelerin işlevleri arasında tahmin, olasılık, şaşkınlık, sitem, kızgınlık, şüphe, olmazlık, ihtar, tembih, sevinç, böbürlenme, kabullenme olabileceğini belirtmektedir. En güncel dilbilgisi kitap yazarlarından biri olan Demir (2020, s. 212) ise “Eylemde bildirilen işin gelecekte yapılacağı bildirilmektedir.” tanımını yapmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; Türkçe ve Türk Kültürü dersi öğretmenlerine, gelecek zaman haber kipinin öğretiminde kolaylık sağlayacak bir izlençe örneği oluşturmaktır.

Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında gelecek zaman haber kipinin işlevlerinin öğretiminin yeterli olmadığı; dilbilgisi öğretiminin diğer becerileri destekleyecek bir şekilde verilmediği görülmektedir. Bu sebeple öğrenciler günlük dil kullanımlarında yaygın olarak gelecek zaman haber kipinin işlevlerini eksik ve yanlış kullanabilmektedirler.

2.Yöntem

2.1.Araştırma Modeli

Hazırlanan çalışmada nitel araştırma yöntemleri içinde bulunan doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olarak düşünülebileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 187).

2.2.Verilerin Toplanması

2018 yılında yayımlanan Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'na baktığımız zaman doğrudan bir dilbilgisi kazanımı olmadığı görülmektedir. Bu durumun sebebi mevcut koşullarda dilbilgisi eğitiminin yapılmasının neredeyse imkânsız olmasıdır.

Bununla birlikte bu ders için hazırlanan kitaplarda sezdirme özelinde dilbilgisi konuları yer almaktadır. Bu çalışmada ele alınan gelecek zaman haber kipi için yapılan taramada Türkçe ve Türk Kültürü (Seviye 4) adlı kitabın “İnsan ve Doğa” temasındaki “Hava Durumu ve Hava Tahmini” adlı metninde uygun veri bulunmuştur. Bu metinde gelecek zaman haber kipi yeterince kullanılarak belki istenerek belki istenmeden sezdirme yapılmıştır. Bu tespitten sonra metin ve etkinlikler öğretim programındaki kazanımlar yönünden incelenmiştir. Daha sonra, gelecek zaman haber kipinin özelliklerini tespit etmek adına çeşitli uzmanların dilbilgisi kitapları incelenmiş ve gelecek zaman haber kipi ile oluşturulan cümlelerin işlevlerinin ne olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Ayrıca dilbilgisi etkinlikleri oluşturulurken Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan kitaplardan (Yedi İklim A1, Yeni Hitit A1) ve Yunus Emre Enstitüsünün YouTube kanalından faydalanılmıştır.

2.3.Verilerin Analizi

Türkçe ve Türk Kültürü (Seviye 4) adlı kitapta tespit edilen metin ve metnin etkinlikleri incelendikten sonra Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (2018) kontrol edilmiştir. Bu çalışma için programın belirlediği tema ve alt tema çerçevesince “Gezelim Görelim” teması ve “şehirlerimiz, Türkiye’nin doğal güzellikleri, yolculuk” alt temalarına uygun bir biçimde yeni bir metin yazılmıştır. Metin, alan uzmanlarınca kısaltılmış ve yurt dışındaki Türk çocuklarına uygun hâle getirilmeye çalışılmıştır. Daha sonra, öğretim programında 4. seviye için belirlenen okuma, konuşma ve yazma becerilerine yönelik kazanımlar incelenmiştir. Ancak kip ekleri konusunun 4. seviye için uygun olmadığına, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı’ndan faydalanılarak 7. seviyenin nispeten daha uygun olacağına alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda karar verilmiştir. Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı’nın 7. seviye kazanımları incelenmiş ve kazanımlarından uygun olanlarına yönelik izlenince örneğinde kullanmak üzere etkinlikler oluşturulmuştur. Dilbilgisi konu anlatımı ve etkinlikleri oluşturulurken dil işlevlerinin öğretimine ağırlık veren bir yol izlenmiştir. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda gelecek zaman haber kipi içeren cümlelerde “kesinlik, buyruk/emir, şaşkınlık veya korku” işlevleri belirlenmiştir. Daha sonra çeşitli cümleler ve metinler incelenerek “umut, vaat, tahmin” işlevleri tespit edilmiş ve bu çalışmaya eklenmiştir.

İzlençe Örneği

Seviye	4. SEVİYE
Beceri Alanları	KONUŞMA, OKUMA VE YAZMA
Yeterlik İfadesi	Gelecek zaman haber kipi içeren metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyup anlatabilir, metnin konusunu çıkarabilir, okuduğu metinde bilmediği kelimelerin anlamlarını bulabilir; geleceğe yönelik bir planı hakkında topluluk önünde vurgu ve tonlamasına dikkat ederek konuşabilir, arkadaşlarıyla konuşma esnasında göz teması kurabilir; gelecek zaman haber kipini kullanarak geleceğe yönelik kısa bir gezi planını yazabilir, yazdığı metne uygun başlık belirleyebilir. Gelecek zaman haber kipinin işlevini ayırt edebilir.
Kazanım İfadeleri	<p>İzlençe Örneğinde Kullanılan 2018 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı Kazanımları:</p> <p>Konuşma</p> <p>TTK.2.8. Sözsüz iletişim becerilerini kullanır.</p> <p>TTK.2.10. Temel söz varlığını anlamlarına uygun olarak kullanır.</p> <p>TTK.2.11. Kelimeleri doğru telaffuz eder.</p> <p>TTK.2.12. Hazırlıklı konuşma yapar.</p> <p>Okuma</p> <p>TTK.3.12. Okuduğu metnin konusunu belirler.</p> <p>TTK.3.14. Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur.</p> <p>TTK.3.16. Okuduklarında geçen bilmediği kelimelerin anlamlarını bulur.</p> <p>TTK.3.22. Okuduğu metni ana hatlarıyla anlatır.</p> <p>TTK.3.31. Okuma stratejilerini kullanır.</p> <p>TTK.3.35. Okuduklarında eklerin işlevini ayırt eder.</p> <p>Yazma</p> <p>TTK.4.7. Türkçenin yazım ve noktalama kurallarını uygular.</p> <p>TTK.4.13. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.</p> <p>TTK.4.15. Bir konu etrafında metinler yazar.</p> <p>TTK.4.21. Yazma stratejilerini uygular.</p> <p><i>Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda "Gelecek Zaman Haber Kipi" için bir kazanım ifadesi yoktur.</i></p> <p>İzlençe Örneği İçin Belirlenen Bağımsız Kazanımlar:</p> <p>Konuşma</p> <p>Konuşmalarında gelecek zaman haber kipinin işlevlerini doğru kullanır.</p>

	<p>Okuma</p> <p>Okuduğu metindeki gelecek zaman haber kipinin işlevlerini fark eder.</p> <p>Yazma</p> <p>Yazılarında gelecek zaman haber kipinin işlevlerini yerinde kullanır.</p>
Dil İşlevleri	<p>Gelecekte meydana gelecek veya gelebilecek olaylarda kullanılır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gerçekleşmesi kesin olaylar 2. Gerçekleşmesi tahmin edilen olaylar 3. Gerçekleşmesi umut edilen olaylar 4. Gerçekleşmesi vadedilen olaylar 5. Gerçekleşmesi emredilen olaylar 6. Şaşkınlık veya korku bildiren olaylar
Dil Yapıları	<p>Gelecek Zaman Haber Kipi</p> <p>-(y)AcAk</p> <p>Kipin Çekimindeki Temel Formül Yapıları:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. fiil + AcAk + şahıs eki “gel-ecek-im, al-acak-ım” 2. fiil + mA (olumsuzluk eki) + y + AcAk + şahıs eki “gel-me-y-ecek-im, al-ma-y-acak-ım” 3. fiil + AcAk mI soru eki + y + şahıs eki “gel-ecek mi-y-im, al-acak mı-y-ım” 4. fiil + mA (olumsuzluk eki) + y + AcAk mI soru eki + y + şahıs eki “gel-me-y-ecek mi-y-im, al-ma-y-acak mı-y-ım” <p>A. Bu Yapının Öğretilmesinde Dikkat Edilmesi Gereken Notlar:</p> <p>1. Not: Büyük ünlü uyumu kuralının adı verilmeden ünlü uyumuna dikkat çekilir.</p> <p>a, ı, o, u seslerinden sonra -(y)acak</p> <p>Örnekler: al-acak, kır-acak, koy-acak, bul-acak</p> <p>e, i, ö, ü seslerinden sonra -(y)ecek</p> <p>Örnekler: gel-ecek, bil-ecek, gör-ecek, büyü-(y)ecek</p> <p>2. Not: Ünlüyle biten fiillerde kaynaştırma ünsüzü “y” harfinin kullanımına dikkat çekilir.</p>

	<p>Örnekler: ağla-(y)acak, özle-(y)ecek, bekle-(y)ecek; al-ma-(y)acak, öğren-me-(y)ecek</p> <p>3. Not: “Ye-, de-, git-, et-,” fiillerinden sonra gelecek zaman eki veya kaynaştırma ünsüzü geldiğinde fiil kökündeki ünlü (-e- > -i-) ve ünsüzlerin (-t- > -d-) değişimlerine vurgu yapılır. (Ünlü daralması, ünsüz yumuşaması konularına terimin adı kullanılmadan dikkat çekilir.)</p> <p>Örnekler: ye-ecek > yi(y)ecek, de-ecek > di(y)ecek; git-ecek > gidecek, et-ecek > edecek</p> <p>4. Not: Ünsüz yumuşamasına bağlı olarak gelecek zaman ekinden sonra 1. tekil ve çoğul şahıs ekleri geldiğinde ekteki -k- > -ğ- değişimine vurgu yapılır. (Ünsüz yumuşaması konusuna terimin adı kullanılmadan dikkat çekilir.)</p> <p>Örnekler: bak-acak-ım > bakacağım, gör-ecek-im > göreceğim, anla-acak-ız > anlayacağız, öğren-ecek-iz > öğreneceğiz</p> <p>5. Not: “Ol-” fiili çok fazla kullanılan bir yardımcı fiildir. Gelecek zaman ifadelerinde isimlerden sonra gelip çok fazla kullanılırlar.</p> <p>Örnekler:</p> <p>Mutlu olacağım. Hasta olacağız. Mezun olacaksın. Aşı olacaksınız. Öğretmen olacak. Zengin olacaklar</p> <p>5.1. Not: Gelecekte gerçekleşecek bir olaydan bahsederken ol-yardımcı fiili asıl fiilden sonra kullanılabilir.</p> <p>fiil+mİŞ ... ol+acak+şahıs eki</p> <p>Örnekler:</p> <p>Yarın bu vakitler İstanbul’a gitmiş olacağım. Hastanenin inşaatı gelecek ay bitmiş olacak. Topkapı Sarayı’nı yarın gezmiş olacağız.</p> <p>6. Not: 3. çoğul (onlar) şahıs eki ile soru cümlesi yapılırken şahıs eki, gelecek zaman ekinden sonra kullanılır.</p> <p>fiil+AcAk+lAr ... mI</p> <p>Örnekler:</p> <p>Onlar bakacaklar mı? Onlar bakacak mılar? Onlar gülecekler mi? Onlar gülecek miler?</p> <p>B. Gelecek Zaman Haber Kipinin Kullanıldığı İşlevler:</p> <p>1. Gerçekleşmesi kesin olaylarda kullanılabilir:</p>
--	---

<p>Örnekler:</p> <p>Ahmet, Ankara'ya otobüsle gidecek. Bu yıl 5 ders göreceksiniz. Akşam lahmacun yiyeceğim.</p> <p>2. Gerçekleşmesi tahmin edilen olaylarda kullanılabilir:</p> <p>Örnekler:</p> <p>Eminim sınavdan yüksek puan alacaksın. Galiba yağmur yağacak. Sanırım bu ayakkabıyı giyeceğim.</p> <p>Not: Bu şekilde cümle kurulurken “eminim, galiba, sanırım, bence, düşünüyorum ki, zannımca” vb. ifadeler sıklıkla kullanılır.</p> <p>3. Gerçekleşmesi umut edilen olaylarda kullanılabilir:</p> <p>Örnekler:</p> <p>Umarım çok fazla yemek yemeyeceğim. İnşallah yarı finale çıkacağız.</p> <p>Not: “Umarım, inşallah, eminim, inanıyorum” vb. ifadeler sıklıkla kullanılır.</p> <p>4. Gerçekleşmesi vad edilen olaylarda kullanılabilir:</p> <p>Örnekler:</p> <p>Sınavı kazanacağım. Okulumuzun bahçesini güzelleştireceğiz. Söz veriyorum derslerime çalışacağım. Sana kendimi affettireceğim. Bizi buradan kurtaracak.</p> <p>Not: Genellikle bu işlev, 1. tekil ve çoğul şahıs ile kurulan cümlelerde karşımıza çıkmaktadır. Bazen de diğer şahıs ekleriyle kullanılabilir.</p> <p>5. Gerçekleşmesi emredilen olaylarda kullanılabilir:</p> <p>Örnekler:</p> <p>Parayı hemen ödeyeceksin! Yarın işe başlayacaksın! Hemen buraya gelecek! Bu maçı kazanacaksınız!</p>

	<p>Not: Bu cümlelerin sonunda genellikle ünlem (!) işareti bulunur. Ünlem olmadan da cümle bitebilir. Cümlenin anlamını metinden veya durumdan çıkarmak gerekmektedir.</p> <p>6. Şaşkınlık veya korku bildiren olaylarda kullanılabilir:</p> <p>Örnekler:</p> <p>Başımıza bunlar da mı gelecekti? Bundan sonra ne yapacağız?</p>
Tema Adı	GEZELİM GÖRELİM
Metin Adı	EGE'YE GİDECEĞİM
Metne Hazırlık	Metni okumadan önce öğrencilere gelecek zaman haber kipini kullanabilmelerine yönelik sorular sorularak onlardan gelecek planlarını ve duygu düşüncelerini anlatmaları istenir.
Söz Varlığı	<p>Kullanılan Metindeki Söz Varlığı:</p> <p>Fiiller: çökmek, meydana gelmek, keyif almak</p> <p>İsimler: mekân, tur, durak, traverten, kaplıca, manzara, konum, hamam, antik, nekropol, anıt, çağ, il, delta, alüvyon, tecrübe, cila, ilçe, tapınak, kısım</p> <p>İsim Tamlamaları: kültür cenneti, gezi rehberi, sıcak su kaynağı, yaşam tarzı, tatlı su gölü, doğa olayı, plan doğrultusu</p> <p>Deyim: dört gözle beklemek</p> <p>Not: Metinde, gelecek zaman haber kipinin geçtiği kelimeler koyu yazılarak öğrencilerin dikkati çekilmeye çalışılmıştır.</p>

GELECEK ZAMAN HABER KİPİNİN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK

METİN İŞLENİŞ ÖRNEĞİ

A. METNE HAZIRLIK

1. Hafta sonunda neler yapacaksınız? Biraz bahsediniz.
2. Gelecek 10 yılda dünyada sizce neler olacak? Lütfen anlatınız.
3. Tatilde Türkiye'ye gideceğinizi düşünün. Türkiye'de neler yapacağınızı anlatınız.

B. OKUMA

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

EGE'YE GİDECEĞİM

Bu yaz ailemle birlikte doğa ve kültür gezisi **yapacağız**. Bir gelenek hâline getirdiğimiz bu gezimizi geçtiğimiz senelerde Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu'da gerçekleştirdik. Bu sene ise tam bir doğa ve kültür cenneti olan; gez gez, gör gör bitmeyen ülkemizin Ege Bölgesi'nde bulunan bazı doğal ve kültürel mekânlarını **gezeceğiz**. Bir masanın etrafında toplanıp önümüze gezi rehberi ve haritayı açarak bir haftalık Ege turu planladık.

Yaptığımız plana göre, Ankara'dan **yola çıkacağız** ve ilk önce Denizli'nin Pamukkale ilçesinde bulunan Pamukkale Travertenleri'ne **gideceğiz**. Kaplıca suyunun zamanla çökmesiyle meydana gelen bu travertenler, ülkemizin en güzel doğal manzaralarından birini oluşturuyor. Tam bir kaplıca meraklısı olan babamla bu sıcak su kaynaklarında iyice **dinleneceğiz**. İkinci olarak ise Pamukkale'ye çok yakın bir konumda bulunan Hierapolis Antik Kenti'ni **göreceğiz**. MÖ 2. yüzyılın başlarında Bergamalılar tarafından kurulan ve içerisinde hamam, antik tiyatro, nekropol denilen anıtların bulunduğu Hierapolis'i gezerek, eski çağlardaki insanların yaşam tarzları hakkında çok şey **öğreneceğim**.

Gezip göreceğimiz üçüncü mekân ise Bafa Gölü **olacak**. Bafa Gölü; Aydın ve Muğla il sınırları içerisinde bulunan tatlı su gölüdür. Buranın çok ilginç bir oluşumu vardır. Eskiden, Ege Denizi'nin bir parçası olan Bafa Gölü, zamanla Büyük Menderes Nehri'nin taşıdığı alüvyonların denizi doldurmasıyla birlikte kıyından 17 km içeride kalmış. Bu doğa olayının gerçekleştiği yeri görmek benim için ilginç bir **tecrübe olacak**.

Doğa ve kültür gezimizin son durağı olarak İzmir'in Selçuk ilçesindeki Efes Antik Kenti'ne **uğrayacağız**. Söylentilere göre Efes Antik Kenti, Cilalı Taş Devri'nde yani MÖ 6000'li yıllarda kurulmuş. Bu kentin içerisinde Artemis Tapınağı, Celsus Kütüphanesi, Meryem Ana Evi, İsa Bey Cami gibi yapılar varmış. Sanırım gezinin en çok keyif alacağım ve gezmekten de en çok yorulacağım kısmı burası **olacak**.

Yaptığımız bu plan doğrultusunda bu seneki doğa ve kültür gezimizi gerçekleştirmeyi dört gözle bekliyorum. Görünüşe göre birçok yeni bilgi **öğreneceğim**. Bu gezinin sonunda çok **eğlenmiş olacağım**.

Hilmican AYAZ

Etkinlikler

1. Metinde geçen kelimeleri aşağıdaki örnekteki gibi metindeki anlamlarıyla eşleştiriniz. Bilmediğiniz başka kelimeler varsa defterinize anlamıyla birlikte yazınız. Kelimelerin anlamlarını öğrenmek için sozluk.gov.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

<p>a. alüvyon
 b. hamam
 c. çökeltmek
 ç. kaplıca
 d. meydana gelmek
 e. anıt
 f. tapınak</p> | <p>e ☐ Önemli bir olayın veya büyük bir kişinin gelecek kuşaklarca tarih boyunca anılması için yapılan, göze çarpacak büyüklükte, sembol niteliğinde yapı, abide.
 a ☐ Akarsuların taşıyıp yığıldıkları balçık, kil vb. çok ince taneli şeylerin kum ve çakılla karışmasıyla oluşan yığın, lığ.
 f ☐ İçinde ibadet edilen, tapınılan yapı, mabet, ibadethane, ibadetgâh.
 c ☐ Bir sıvının içinde erimiş olan katı bir madde bir ayırıcının yardımıyla sıvı dibine çökmek, teressüp etmek.
 b ☐ Yıkılacak yer, yunak, ısıdam.
 d ☐ Olmak, oluşmak, ortaya çıkmak.
 ç ☐ Suyu sıcak olarak yerden çıkan hamam, kaplıca, çermik, kudret hamamı; ılıca.</p> |
|--|--|

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- a.** Metnin konusu nedir?
b. Yazar kaç farklı yeri gezecektir?
c. Gezi planının rotası nedir?
ç. Yazarın gezmekten en çok keyif alacağı yer neresidir?
e. Metinde anlatılan yerlerden en çok hangisini görmek isterdiniz? Neden

3. Metinde yer alan “dört gözle beklemek” deyiminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) sakince beklemek B) çok isteyerek beklemek C) etrafı seyrederek beklemek

4. Aşağıdaki soruları okuyunuz. Yanlarındaki boşluğa, soruların cevapları metinde varsa “**VAR**”, yoksa “**YOK**” yazınız. Varsa gerekli cevabı altına yazınız.

Gezinin ne kadar süreceği hakkında bilgi metinde var mı? ... “(...) bir haftalık Ege turu planladık.”	VAR
Karadeniz hakkında bilgiler var mı?	YOK
Kahramanımız ailesi ile birlikte kaç yıldır geziler yapıyor?	YOK
Bafa Gölü nasıl oluşmuştur? ... ”Eskiden, Ege Denizi'nin bir parçası olan Bafa Gölü, zamanla Büyük Menderes Nehri'nin taşıdığı alüvyonların denizi doldurmasıyla oluşmuştur.”.....	VAR

5. Siz olsaydınız bu metne nasıl bir başlık koyardınız?

.....

C. Gelecek Zaman Haber Kipinin Öğretimi

Not: Kurallar anlatılırken yukarıda okunan metinden ve farklı metinlerden yararlanılarak metin odaklı dilbilgisi öğretimi yapılacaktır. Bu kipin yapıları ve işlevleri bağlam içinde semantik ve morfolojik olarak fark ettirilecektir.

Gelecek Zaman Haber Kipini Öğrenmek İçin Dikkat Edilmesi Gereken Notlar:

1. Not: a, ı, o, u seslerinden sonra -(y)acak e, i, ö, ü seslerinden sonra -(y)ecek

bakacak

gelecek

çıkacak

bilecek

koşacak

dönecek

tutacak

gülecek

2. Not: Sesli harfle biten bir fiilden sonra gelecek zaman eki gelirse araya yardımcı “y” harfi girer.

ağlayacak

dinleyecek

okuyacak

yürüyecek

yapmayacak, gezmeyecek, görmeyecek, yorulmayacak vb.

(Yukarıdaki gördüğünüz “-ma” olumsuzluk bildiren ektir.)

3. Not: Bazı fiillerden sonra gelecek zaman eki gelirse fiillerin kökünde değişme olabilir.

git- → ***gidecek***

et- → ***edecek (teşekkür edecek, yardım edecek, haber edecek vb.)***

ye- → ***yiyecek***

de- → ***diyecek***

4. Not: Gelecek zaman ekinden sonra “ı, i” ile başlayan bir ek gelirse gelecek zaman ekindeki harflerde değişiklik olabilir.

yorul- → **yorulaca** → **Ben yorulacağım. Biz yorulacağız.**
öğren- → **öğrenece** → **Ben öğreneceğim. Biz öğreneceğiz.**

5. Not: “Ol-” fiili çok fazla kullanılan bir yardımcı fiildir. Gelecek zaman ifadelerinde isimlerden sonra gelip çok fazla kullanılırlar.

Mutlu olacağım. Hasta olacağız.
Mezun olacaksın. Aşı olacaksınız.
Öğretmen olacak. Zengin olacaklar.

5.1. Not: Gelecekte gerçekleşecek bir olaydan bahsederken ol- yardımcı fiili asıl fiilden sonra kullanılabilir.

fiil+mİş ... ol+acak+şahıs eki
*Yarın bu vakitler İstanbul'a **gitmiş olacağım.***
*Hastanenin inşaatı gelecek ay **bitmiş olacak.***
*Topkapı Sarayı'nu yarın **gezmiş olacağız.***

Gelecek Zaman Haber Kipinin Şahıslara ve Cümlelerin Anlamlarına Göre Çekimleri

Şahıs Ekleri	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	yorulacağım öğreneceğim	yorulmayacağım öğrenmeyeceğim	yorulacak mıyım öğrenecek miyim	yorulmayacak mıyım öğrenmeyecek miyim
Sen	yorulacaksın öğreneceksin	yorulmayacaksın öğrenmeyeceksin	yorulacak mısın öğrenecek misin	yorulmayacak mısın öğrenmeyecek misin
O	yorulacak öğrenecek	yorulmayacak öğrenmeyecek	yorulacak mı öğrenecek mi	yorulmayacak mı öğrenmeyecek mi
Biz	yorulacağız öğreneceğiz	yorulmayacağız öğrenmeyeceğiz	yorulacak mıyız öğrenecek miyiz	yorulmayacak mıyız öğrenmeyecek miyiz
Siz	yorulacaksınız öğreneceksiniz	yorulmayacaksınız öğrenmeyeceksiniz	yorulacak mısınız öğrenecek misiniz	yorulmayacak mısınız öğrenmeyecek misiniz
Onlar	yorulacak(lar) öğrenecek(ler)	yorulmayacak(lar) öğrenmeyecek(ler)	Yorulacak(lar) mı öğrenecek(ler) mi	yorulmayacak(lar) mı öğrenmeyecek(ler) mi

Kipin Çekimindeki Temel Formül Yapıları:

1. fiil + AcAk + şahıs eki

“gel-ecek-im, al-acak-ım”

2. fiil + mA (olumsuzluk eki) + y + AcAk + şahıs eki

“gel-me-y-ecek- im, al-ma-y- acak- ım”

3. fiil + AcAk mI soru eki + y + şahıs eki

“gel-ecek mi-y-im, al-acak mı-y-ım”

4. fiil + mA (olumsuzluk eki) + y + AcAk mI soru eki + y + şahıs eki

“gel-me-y-ecek mi-y-im, al-ma-y-acak mı-y-ım”

6. Not: 3. çoğul şahıs (onlar) ile soru cümlesi yaparken şahıs eki, gelecek zaman ekinden sonra kullanılır.

fiil+AcAk+IAr ... mI

Onlar bakacaklar mı? Onlar bakacak mılar?

Onlar gülecekler mi? Onlar gülecek miler?

Kullanıldığı İşlevler**a. Gerçekleşmesi kesin olaylarda kullanılabilir:**

Ahmet, Ankara'ya otobüsle gelecek .

Bu yıl 5 ders göreceksiniz.

Akşam lahmacun yiyeceğim.

b. Gerçekleşmesi tahmin edilen olaylarda kullanılabilir:

Galiba yağmur yağacak.

Sanırım bu ayakkabıyı giyeceğim.

Not: Bu şekilde cümle kurulurken “galiba, sanırım, bence, düşünüyorum ki, zannımca” vb. tahmin belirten ifadeler sıklıkla kullanılır.

c. Gerçekleşmesi umut edilen olaylarda kullanılabilir:

Umarım geri gelecek.

Eminim sınavdan yüksek puan alacaksın.

Not: Bu şekilde cümle kurulurken “umarım, eminim, inşallah, inanıyorum” vb. umut belirten ifadeler sıklıkla kullanılır.

ç. Gerçekleşmesi vadedilen olaylarda kullanılabilir:

Sınavı kazanacağım.

Söz veriyorum derslerime çalışacağım.

Okulumuzun bahçesini güzelleştireceğiz.

Sana kendimi affettireceğim.

Bizi buradan kurtaracak.

Not: Genellikle 1. tekil ve çoğul şahıs ile kurulan cümlelerde karşımıza çıkmaktadır. Diğer şahıslarla da örnekleri görülebilir. Umut etme ile karıştırılabilir, metindeki anlamına göre düşünmek gerekmektedir.

d. Gerçekleşmesi emredilen olaylarda kullanılabilir:

Parayı hemen **ödeyeceksin!** Acilen buraya **gelecek!**

Yarın işe **başlayacaksın!** Bu maçı **kazanacaksınız!**

Not: Bu cümlelerin sonunda genellikle **ünlem (!)** işareti bulunur. Ünlem olmadan da cümle bitebilir. Cümlenin anlamını metinden veya durumdan çıkarmak gerekmektedir.

e. Şaşkınlık veya korku bildiren olaylarda kullanılabilir:

Başımıza bunlar da mı **gelecekti?** Bundan sonra ne **yapacağız?**

1. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları örnekteki gibi gelecek zaman eki kullanarak tamamlayınız.

- Çok sıkıcı bir film. Bunu artık izle...**izlemeyeceğim**..... .
- Liseden mezun olduktan sonra üniversite sınavlarına gir...(girecek)..... .
- Gelecek kış, arkadaşlarımla birlikte Uludağ'a git...(gideceğim)..... .
- Takıma oyuncu ayarladın mı? Akşam maç yap...(yapacak mıyız)..... ?
- Erkenden geldim ama kimse yok. Yoksa ders ol...(olmayacak mı)..... ?
- İşlerimi bitirdikten sonra yemek ye...(yiyeyeceğim)..... .

2. Aşağıdaki cümleleri örnekte olduğu gibi uygun bir şekilde karşıdaki yüklerle eşleştiriniz.

1. Hastaneden 5 gün sonra	→	a. alacağım.
2. Hamilton yarınki yarışa birinci sıradan	→	b. taburcu olacak.
3. Aşı olmak için yarın randevu	→	c. vereceksin?
4. Asya, hafta sonu arkadaşları ile	→	ç. başlayacak.
5. İzlediğin filmlere ne zaman puan	→	e. buluşacak mı?
6. Gelecek yıl tez için Belçika'da araştırma	→	f. yapacağız.

3. Aşağıdaki cümleleri işlevlerine göre aşağıdaki kutucuğa yazınız.

- Derhal odanı temizleyeceksin!
- Umarım Fenerbahçe şampiyon olacak.
- Euro 2020'yi biz kazanacağız.
- Sınavlarınız gelecek hafta yapılacak.
- Galiba bu yaz çok sıcak geçecek.
- Uçağı kaçırdık. Şimdi ne yapacağız?
- Formula 1 Türkiye GP 24 Haziran'da koşulacak.
- Hemen yemeğimi hazırlayacaksınız.
- İnşallah güzel bir film izleyeceğiz.
- Bence kolay bir galibiyet olacak.

11. Yarın 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutlayacağız.
12. Akşamları sokaklarda huzur içinde gezebileceksiniz.
13. İnanıyorum ki bisikletimi tamir ederken bana yardım edecektir.
14. Her şey istediğiniz gibi olacak.

Kesin olaylar: 4, 7, 11
Tahmin: 5, 10
Umut edilen: 2, 9, 13
Vadedilen: 3, 14, 12
Emredilen: 1, 8
Şaşkınlık veya korku: 6

Ç. KONUŞMA

Sınıf başkanı olmak için aday olduğunuzu düşünün. Arkadaşlarınızı etkilemek için başkan olduğunuzda aşağıdaki konular hakkında neler yapacağınızı anlatan bir konuşma yapınız. Konuşmanızda, gelecek zaman kip ekinin işlevlerini uygun bir şekilde kullanınız. Konuşma sırasında kelimelerinizi doğru anlamında kullanın ve arkadaşlarınızla göz teması kurunuz.

- Sınıf temizliği
- Sınıf düzeni
- Konuşanlar
- Geziler

D. YAZMA

Siz de okuduğunuz metnin yazarı gibi yaz tatilinde gideceğiniz yerleri anlatan bir yazı yazınız. Yazınızı oluştururken yazım ve noktalama kurallarına dikkat ediniz. Metnimize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sonuç ve Öneriler

Yurt dışındaki Türk çocuklarına; Türk dili ve kültürünü tanıtmak, hatırlatmak, hissettirmek ve günlük hayatlarına dahil etmek amacıyla oluşturulan bu ders günümüzde birçok zorluklarla karşı karşıyadır. Haftalık ders saati süresinin 1-2 saati geçirilmemesi, derslik konusunda çeşitli bahaneler bulunarak engellemeler yapılması, Türkçenin yok sayılması, dersin karnede not olarak yer aldırılmaması gibi zorluklara rağmen Türkçe ve Türk Kültürü dersi hâlâ büyük bir azim ve gurur ile yurt dışında okutulmaya devam etmektedir. Bu ders için hazırlanan kitaplar hâliyle bu durumdan etkilenmektedir. Bu şartlar gözetildiğinde Türkiye’de okutulan Türkçe dersi gibi bir dersin yurt dışında da aynı şekilde okutulmasını beklemek şu an için yanlış bir düşüncedir. Bu sebeple ders içeriği öz ve kolay anlaşılabilir bir biçimde oluşturulmuştur. Hâliyle de Türkçe ve Türk Kültürü, dilbilgisi ağırlıklı bir ders değildir.

Bu çalışma ile ders kitapları ve öğretim programında yer almayan dilbilgisi kısmı bir nebze olsun desteklenmeye çalışılmıştır. Bu izlenceyi, imkân bulabilen Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenleri derslerinde kullanarak gelecek zaman haber kipinin öğretimini sağlam temellerle gerçekleştirebilecektir. Tabii ki koşullar zordur, hatta dilbilgisi konularının öğretilmesinin gerekli olmadığı da kimi akademisyen ve alan uzmanları tarafından düşünülmektedir. Dil dünyası şu anda dilbilgisinin öğretiminin yapılıp yapılmamasını tartışmaktadır. Bizim amacımız; dilbilgisi öğretiminde öğretmenlerin “sezdirme” yöntemini benimsemesi, öğrencileri sıkmadan ve ezberci yöntemden uzaklaşarak dilbilgisi konularını anlatmasıdır.

Çalışmada ortaya çıkan en önemli sonuçlardan bir tanesi, Türkçenin dilbilgisi öğretilirken “işlevsel dilbilgisi” aşamasına henüz geçilemediğinin tespitidir. “Gelecek zaman haber kipinin işlevleri” yönünde bir araştırma yapıldığında karşımıza çıkan sonuçlar tatmin edici değildir. Bu sebeple, dilbilgisi uzmanların ve bu işi ciddiyetle yapanların birlik olup “Türkçenin İşlevsel Dilbilgisi” çalışmasına imza atması beklenmektedir. Bu vesileyle Türkçenin hem yabancı dil olarak hem iki dillilere öğretimi olarak hem de ana dili olarak öğretimi daha da canlı hâle gelecektir.

Çalışmadan çıkan bir diğer sonuç ise dilbilgisi öğretiminin Türkçe ve Türk Kültürü dersi kapsamında yer almamasıdır. Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının konuşmalarında ve yazılarında sıklıkla hata yaptığı ve bu çalışmanın konusu olan haber kiplerini yanlış kullandıkları birçok akademik çalışmayla tespit edilmiştir (Koçak, 2012, s. 308-311; Yıldız ve Öztürk, 2013, s. 145-151; Şen, 2016, s. 4-16). Dilbilgisi öğretiminin en azından terimsel ağırlıkta olmayıp yukarıda da bahsedildiği üzere “Türkçenin İşlevsel Dil Bilgisi” kapsamında Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı ve Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarıyla bütünleştirilmesi, konu alanı uzmanlarınca tartışılması gerekmektedir.

Kaynakça

- Banguoğlu, T. (2015). Türkçenin grameri. Ankara: TDK.
- Demir, N. (2020). Üniversiteler için Türkçe dil bilgisi. Ankara: Altınordu.
- Ergin, M. (2013). Türk dil bilgisi. İstanbul: Bayrak.
- Kara, M. İpek, S. Başutku, S. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde b2 düzeyindeki deyimlerin öğretimine yönelik bir izlençe örneği. Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi, 5(1), 1-15.
- Karadağ, Ö. ve Baş, B. (2019). Türkçe ve Türk kültürü dersine dair ihtiyaç analizi. Sakarya University Journal of Education, 9(3), 434-454.
- Koçak, M. (2012). Almanya'da yaşayan Türklerin Türkçe dil becerileri üzerine bir inceleme. Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks [ZfWT], 4 (1), 303-313.
- Korkmaz, Z. (2009). Türkiye Türkçesi grameri: (Şekil bilgisi). Ankara: TDK.
- Şen, Ü. (2015). Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretimi ve materyal tasarımı (Belçika örneği). Ankara: Edge Akademi.
- Şen, Ü. (2016). Belçika'da yaşayan Türk çocuklarının yazılı anlatım yanlışları üzerine tespitler. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13(35), 1-18.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.
- Yıldız, M., Öztürk, S. (2013). Almanya'da ilkokulda öğrenim gören Türk çocuklarının yazma becerileri üzerine bir inceleme: Stuttgart örneği. Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks ZfWT, 2(5), 139- 155.